

ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ VE EDEBİYATLARI BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN, TÜRK LEHÇE VE EDEBİYATLARINA KARŞI TUTUM VE DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ (KAZAK EDEBİYATI ÖRNEĞİ)*

Cüneyt AKIN**
Sinan SARAÇLI***

Öz

Üniversite öğrencilerinin devam ettikleri bölümlerinden olan memnuniyetleri ile ilgili birçok etmen söz konusudur. Öğrencilerin aldıkları öğrenime bağlı olarak sergiledikleri tutum ve davranışlar ise hem öğrenci hem de öğretim üyeleri bakımından daha etkili eğitim sunulabilmesi için önemlidir. Bu çalışmada Türkiye'deki Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin, Türk lehçe ve edebiyatlarına karşı tutum ve davranışlarının incelenmesi yoluyla bölüm öğrencilerinin hazır bulunuşlukları ve bölümün hedeflerini gerçekleştirme düzeyi ortaya konulmuştur. Bu çalışma sonucunda bu bölümlerde verilen derslerin, amaçlarına ne kadar hizmet ettiğinin tespiti yapılarak, müfredatların oluşturulmasına ve uygun bir öğretim yöntemi geliştirmelerine katkı sağlaması beklenmektedir. Ayrıca çalışmadan elde edilen sonuçlar yardımıyla Türk dünyası dil ve edebiyat politikalarının belirlenmesinin kolaylaşacağı düşünülmektedir.

Geliş Tarihi: 25.09.2018

Kabul Tarihi: 04.03.2019

* Bu makale, 17.FENED.06 numaralı AKÜ-BAP projesinden üretilmiştir.

Makalenin Künyesi:

Akın, C. ve Saraçlı, S. (2019). "Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü Öğrencilerinin, Türk Lehçe ve Edebiyatlarına Karşı Tutum ve Davranışlarının İncelenmesi (Kazak Edebiyatı Örneği)". *Türk Dünyası*. 47, 9-22.

DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2019.95

** Doç. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri Bölümü, cuneyt.akin@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-6230-7222

*** Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, İstatistik Bölümü, ssaracli@aku.edu.tr
ORCID ID: 0000-0003-4662-8031

Çalışma kapsamında Afyon Kocatepe, Pamukkale, Muğla Sıtkı Koçman, Uşak, Hacı Bektaş Veli Üniversiteleri, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölümlerinde öğrenim gören öğrencilere uygulanan anket formu ile gerekli veriler toplanmış, öğrencilerin tutum ve davranışları ile demografik özellikleri göz önünde bulundurularak, çok değişkenli istatistiksel tekniklerle analiz edilmiştir. Çalışmada istatistiksel çözümlerinin gerçekleştirilebilmesi için SPSS ve LISREL paket programlarından yararlanılarak betimleyici istatistiklerin yanı sıra ilgili öğrencilerin tutum ve davranışları modellenmiştir. Elde edilen sonuçlar ilgili tablo ve şekillerde verilmiştir.

Anahtar sözcükler: *Çağdaş Türk lehçeleri ve edebiyatları, öğrenci tutum ve davranışı*

Examination of Modern Turkish Dialects and Literatures Students' Attitudes and Behaviors towards Turkish Dialects and Literatures (Example of Kazakh Literature)

Abstract

There are lots of factors on the university students' satisfaction of the departments that they attend. Moreover, attitudes and behaviours that students adopt depending on their education are important for providing more affective education in terms of both students and academics. Through examining the attitudes and behaviours of the students studying at the Department of Modern Turkish Dialects and Literatures in Turkey towards Turkish Dialects and Literatures, the department students' level of readiness and the department's level of realizing its goals were revealed in the current study. As a result of the present study, it is thought to provide contribution to curriculum formation and development of a proper teaching method by detecting how much the provided courses serve the aims of the department. Moreover, it is considered that the identification language of the Turkic World and literature policies will get easier with the help of the outcomes obtained from the study.

In the scope of the current study, the required data were collected through a questionnaire from the students of the Departments of Modern Turkish Dialects and Literatures in Afyon Kocatepe, Pamukkale, Muğla Sıtkı Koçman, Uşak, and Hacı Bektaş Veli Universities and analysed through multivariate statistical analysis techniques by taking attitudes and behaviours of the students and their demographic properties into consideration. In the study, the students' attitudes and behaviours were modelled in addition to the descriptive statistics by benefiting from SPSS and LISREL packet programs in order to carry out statistical analyses. The obtained results were demonstrated in the related Tables and Figures.

Keywords: *Modern Turkish dialects and literatures, student attitude and behaviour*

Giriş

Dünyadaki sosyal bilimlerle ilgili son gelişmeler, anket çalışmalarının ve analizlerin, sosyal bilimlerde ne kadar önemli ve gerekli olduğunu ortaya koymaktadır. 1992 yılından beri, çeyrek asırdır ve yirmiye yakın bölümle Türkiye’de faaliyet gösteren Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölümlerinde bugüne kadar bu adla ve amaçla herhangi bir çalışma yapılmaması, özgün bir değer oluşturmaktadır. İkinci olarak bu çalışmanın, Türkiye’deki Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölümlerinin müfredatlarının ve yol haritalarının belirlenmesine ve Türk dünyası dil ve kültür politikalarına yön verilmesine yaygın etki oluşturması ve yapılacak iyileştirmelerle birlikte Türk dünyası ilişkilerine katma değer sağlaması söz konusu olacaktır. Elde edilecek verilerle birlikte, söz konusu bölümlerin öğrenci profili (bilişsel, duyuşsal ve davranışsal) ortaya konularak, öğrencilerin ihtiyacı ve talebi olan öğretim sisteminin oluşturulmasına katkı sağlanmış olacaktır. Çalışmanın yaygın etkisi olarak, Türkiye Cumhuriyeti’nin Türk dünyasına yönelik dil ve kültür politikalarının ve öğretim sisteminin iyileştirilmesi ve bu yolla katma değer oluşturulması beklenmektedir.

Çalışmada, Türkiye’deki Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölümlerinde, Türk lehçe ve edebiyatlarına karşı tutum ve davranışların incelenmesi yoluyla, öncelikle bu bölümlerin hedeflerine uygunlukları tespit edilmiştir. Ayrıca, bu bölümlerde verilen derslerin, bölümün amaçlarına ne kadar hizmet ettiğinin tespiti yapılarak, müfredatların oluşturulmasına ve geliştirilmesine katkı sağlanması hedeflenmiştir. Öğrencilerin Türk lehçe ve edebiyatlarına dönük tutum ve davranışlarının tespitiyle birlikte, söz konusu bölümlerdeki öğretim elemanlarına, öğrencilerin bu tutum ve davranışlarına uygun bir öğretim yöntemi geliştirmeleri için imkân sunacaktır. Bu çalışmadan elde edilecek verilerle, Türk dünyası dil ve edebiyat politikalarının belirlenmesi kolaylaşacak ve karşılıklı etkileşimi daha da arttırmak için eldeki veriler ışığında değerlendirme toplantıları ve çalıştaylar düzenlenebilecektir. Çalışmanın, Türk lehçe ve edebiyatları eğitimi alanına katkı sunulması hedeflenmektedir.

2. Literatür Bilgileri

Sovyetler Birliği’nin dağılmasıyla birlikte, Türk lehçe ve edebiyatlarının Türkiye’de öğretimi gündeme gelmiştir. 1992 yılında Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi ve Gazi Üniversitesinde kurulan Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü ile Türkiye ve Türk dünyası arasında Sovyetler Birliği ile kesintiye uğrayan ilişkiler, eğitim-öğretim alanının öncülüğünde yeniden geliştirilmeye başlanmıştır. Türk dünyası politika-

larının en başında yer alan, ortak dil ve kültür ilişkilerinin geliştirilmesi, diğer alanlara (ekonomi, politika vb.) katkı sağlayıcı nitelik taşımaktadır. Bu bölümlerin kuruluş amaçları, yukarıda bahsedilen dil ve kültür bağlarını güçlendirmeye yöneliktir. Bu bölümlerin felsefesi, Gaspıralı İsmail'in ortaya koyduğu, dilde, fikirde, işte birlik ifadeleri olmuştur. Türk dili ve lehçelerini öğretmeyi amaçlayan söz konusu bölümlere gelen öğrencilerin, Türkiye'de tarihi çok eski olmayan bu bölümü hangi amaçlar doğrultusunda seçmekte oldukları, Türk lehçe ve edebiyatlarına yönelik hangi temel bilgi ve düşünceleri taşıyarak bu bölümlere gelmekte ve bölümde öğretim görürken hangi bilgi ve düşüncelere ulaştıklarının tespiti için, aynı zamanda, Türkiye Cumhuriyeti'nin Türk dünyasına yönelik dil politikalarının önemli bir merkezi olan bu bölümlerin, söz konusu politikaya olan ve olacak katkılarının belirlenmesi amacıyla, bir anket çalışması yapmayı düşündük. Bu çalışma, bizim Türk lehçeleri ve edebiyatları öğretiminde yol haritamız olacaktır. Bölümlerimizin öğrenci profillerinin ortaya konulmasını da hedefleyen çalışma, bize daha planlı ve daha anlamlı öğretim yapmak için veriler sunacak ve bu veriler ışığında hazırlanacak müfredatlar ve etkinlikler, söz konusu bölümleri çok daha amacına uygun ve hedeflerine doğru bilinçli bir şekilde hareket eden yapılara dönüştürecektir. Çalışmamızın, bugüne kadar bir benzeri yapılmamıştır. Bu alandaki bilimsel açık da bu şekilde kapatılmış olacaktır.

2. Materyal ve Metot

Araştırmada, veri toplama yöntemi olarak iki temel bölümden oluşacak anket kullanılmıştır. Anketin birinci bölümünde katılımcıların cinsiyetine ve kaçınıcı sınıfta olduklarına yer verilmiş olup, ikinci bölümde ise bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere üç boyutta Türk lehçe ve edebiyatlarına yönelik maddeler yer almıştır. Araştırmanın evrenini, Türkiye'deki Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölümlerinden öğrenciler oluşturmaktadır. Söz konusu bölümler, öğrencisi olanlar içinden rastgele seçilmiştir. Bu kapsamda, zaman, maliyet vb. kısıtlardan dolayı örneklem alınma yoluna gidilmiş, uygun örnekleme yöntemi ve formül aracılığıyla hesaplanan minimum örneklem hacmi belirlenerek, anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler, betimsel istatistiklerin yanı sıra geçerlik ve güvenilirlik analizleriyle incelenerek araştırmaya son hâli verilmiştir.

2.1. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)

Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) genellikle ilişkili olduğu düşünülen kadar doğrudan gözlenmeyen değişken veya değişkenler ile ifade edilme sürecidir (Field, 2005). Bu süreçte tüm işlemler R-matris üzerinden gerçekleştirilir. Analiz öncesinde elde edilen R-matris işlemlerden sonra yeni

bir R matrise dönüşür. Açıklayıcı Faktör analizine bağlı oluşan sonucun kesinliği bu iki matris arasındaki farkın minimum düzeyde olmasına bağlıdır (Field, 2005, Tabachnick and Fidell, 1989). Dolayısıyla, araştırmacıların bu farkı minimum seviyede tutabilmek için altı önemli unsuru dikkate alması gerekmektedir (Çolakoğlu ve Büyükeksi, 2014).

2.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi

Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), bir belirleme işlevini, hipotez kurmaya yönelik bilgi edinilmesini sağlamaya çalışır. Bu özelliği ile AFA'ne yöntem türeten yaklaşım adı da verilebilir. Acaba belirlenen bu faktörler ile değişkenler arasında yeterli düzeyde ilişki var mıdır? Hangi değişkenler hangi faktörlerle ilişkilidir? Faktörler birbirinden bağımsız mıdır? Belirlenen faktörler orijinal yapıyı açıklamakta yeterli midir? Soruları AFA ile cevaplanamaz. Bu nedenle “ X_i değişkenleri F_i faktörleri ile ilişkilidir” . “ X_j değişkenleri ise F_j faktörleri ile ilişkilidir” hipotezlerini test etmek için yararlanılan yöntemle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) adı verilir (Kalaycı 2006).

3. Uygulama

Çalışmanın uygulama kısmında ele alınan öğrencilerin demografik özelliklerinin yanında Kazak edebiyatı konularına karşı tutum ve davranışlarını ölçmek için 5’li Likert tarzında (1. Hiç katılmıyorum, 5. Tamamen Katılıyorum) soruların içerildiği bir anket formu hazırlanarak veriler derlenmiştir. Anket soruları hazırlanırken Veyis (2015)’in çalışmasında yer alan sorulardan yararlanılmıştır. Hazırlanan ölçek 2017 Eğitim Öğretim Yılı güz döneminde Afyon Kocatepe Üniversitesi, Uşak Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölümlerinde öğrenim görmekte olan toplam 1500 öğrenciye uygulanmıştır. Anket formlarında gözlemlenen doldurulmamış ve eksik bölümler çıkarıldıktan sonra analizler toplam 1364 öğrenci üzerinden gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın analiz kısmında SPSS ve LISREL paket programlarından yararlanılmıştır.

Ele alınan öğrencilerin cinsiyetlerine özelliklerine ait tutum ve davranış istatistikleri Tablo 1’de Sınıflarına ilişkin tutum ve davranışları ise Tablo 2’de verilmektedir.

Tablo 1. Kazak Edebiyatı, cinsiyet değişkeni için tutum ve davranış istatistikleri

Tutum ve Davranış	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma
Olumlu	Kadın	1026	3,2901	,77666
	Erkek	311	3,2007	,77402
Olumsuz	Kadın	1026	2,4990	,93101
	Erkek	310	2,6047	,89816

Tablo 1 incelendiğinde; ankete katılan öğrencilerin çoğunluğunun kadın olduğu ve bu öğrencilerin Kazak Edebiyatı konusundaki olumlu düşünceleri için ortalama puanları 3.2901 iken, bu değer erkek öğrenciler için 3.2007 olarak tespit edilmiştir. Bu sonucu yorumladığımızda, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere oranla Kazak Edebiyatı konularıyla ilgili olumlu tutum ve davranışlarının daha yoğunlukta olduğu anlaşılmaktadır. Yine Tablo 1 incelendiğinde; olumsuz düşünceler için ise kadın öğrenciler için ortalaması 2.4990 iken erkek öğrenciler için bu değer 2.6047 olarak hesaplanmıştır. Buradan çıkarabileceğimiz sonuç ise, olumlu görüşleri arasında yaklaşık 0,9'luk bir oran olan kadın ve erkek öğrencilerin, olumsuz görüşler söz konusu olduğunda bu oranın aynı olduğunu, yaklaşık 0,9 oranında farkın oluştuğunu görmekteyiz.

Tablo 2. Kazak Edebiyatı, sınıf değişkeni için tutum ve davranış istatistikleri

Tutum ve Davranış	Sınıf	N	Ortalama	Standart Sapma
Olumlu	1	305	3,1799	,57227
	2	369	3,2403	,71507
	3	340	3,2097	,83272
	4	275	3,4322	,94293
	5	38	3,6416	,72275
Olumsuz	1	304	2,7244	,75973
	2	369	2,5544	,87089
	3	340	2,5490	,98277
	4	275	2,2420	1,00544
	5	38	2,2836	,96820

Tablo 2'de sınıf dağılımlarına göre verilmiş olan ortalamalara bakıldığında, Kazak Edebiyatı konuları hakkında olumsuz düşünceye sahip öğrenciler için en yüksek ortalama değer 2.7244 ile 1. sınıf öğrencilerine ait iken en az olumsuz düşünceye sahip öğrencilerin 2.2420 ortalama değerle

4. sınıftaki öğrenciler olduğu görülmektedir. Bu tespitlerden anlaşılmaktadır ki başlangıçta Kazak Edebiyatı konularına karşı görülen olumsuz bakış, 4. sınıfa kadar düzenli olarak azalma eğilimi göstererek daha az olumsuzla değişmektedir. Bu tabloda verilen olumsuz değerlerden anlaşıldığına göre öğrenci mezun olma durumuna yaklaştığında Kazak Edebiyatı'na yönelik tutum ve davranışları daha az olumsuzla doğru evrilmektedir. 5. sınıfa uzatan öğrenciler için ise her ne kadar genel başarısızlığın etkilediğini düşündüğümüz bir olumsuzluk gözlenirse de 2,2836 ile 4. sınıf değerlerine yaklaşmaktadır.

Tablo 2'deki olumlu değerler incelendiğinde ise öğrencilerin aynı tablodaki olumsuzluk verileriyle neredeyse tamamen paralellik göstermektedir. 1. sınıftan 4. sınıfa kadar yaklaşık olarak aynı değerlerde görülen olumlu tutum ve davranışlar, özellikle 3'ten dörde ve 4'ten beşinci sınıfa geçen öğrencilerde daha da yüksek oranda gözlenmektedir. Demek oluyor ki öğrenciler Kazak Edebiyatı dersini aldıklarında, almadan önceki duruma oranla, çok anlamlı bir olumlu tutum ve davranışa sahip oluyorlar. Dolayısıyla, olumluluk düzeyinin bu şekildeki artışı, öğrencilere doğru öğretimin uygulanması durumunda, olumlu dönüşlerin mümkün olabileceğini göstermiştir kanaatindeyiz.

Çalışmada kullanılan ölçeğe uygulanan açıklayıcı faktör analizi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Kazak Edebiyatı Ölçeğine Ait AFA Sonuçları ve Cronbach's α Değerleri.

Faktörler/Maddeler	Faktör Yükü	Öz Değer	Açıklanan Varyans (%)	α
Olumlu				
1. Kazak Edebiyatı dersini almak benim için büyük zevk.	0,893			
2. Kazak Edebiyatı dersine çalışmak benim için kolaydır.	0,883	11,409	45,637	0,970
3. Kazak Edebiyatı ile ilgili araştırmalar yapmak hoşuma gidiyor.	0,863			

4. Proje ve ödev çalışmalarımı Kazak Edebiyatı dersinden almayı tercih ederim.	0,860
5. Kazak Edebiyatı dersi, edebiyata yönelik bakış açımı geliştirdi.	0,860
6. Kazak Edebiyatı dersinin ders saatinin daha fazla olması gerektiğini düşünüyorum.	0,858
7. Kazak Edebiyatıyla ilgili kitaplar okumaktan hoşlanırım.	0,857
8. Kazak Edebiyatı dersi konularına çalışmaktan çok zevk alırım.	0,856
9. Kazak Edebiyatı dersini iple çekerim.	0,849
10. Kazak Edebiyatı dersi seçmeli ders olsa seçerim.	0,840
11. Kazak Edebiyatı konularını evde tekrar ederim.	0,834
12. Her ÇTLE öğrencisinin Kazak edebiyatı öğrenmesi gerektiğini düşünürüm.	0,833
13. Kazak Edebiyatına ait konuları öğrenmenin önemli olduğunu düşünürüm.	0,824
14. Kazak Edebiyatı dersi, benim için önemli bir derstir.	0,813

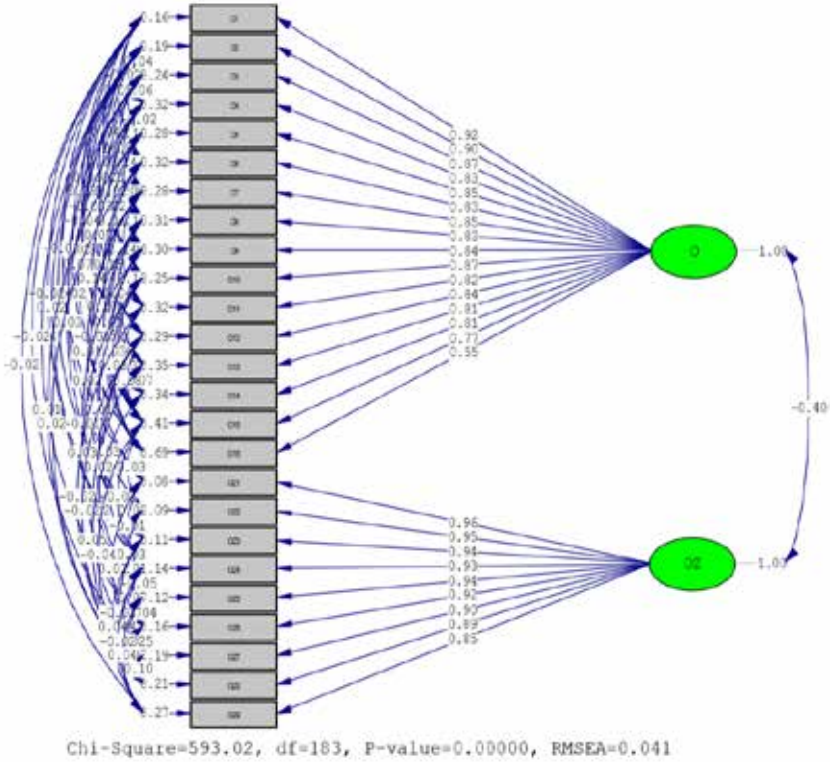
15. Kazak Edebiyatı dersi, Türk kültür hayatını öğrenmemde önemli bir yere sahiptir. 0,777
16. Kazak Edebiyatı dersi, yeni düşünceler üretebilme yeteneğimi geliştirdi. 0,558

Faktörler/Maddeler	Faktör Yüğü	Öz Değer	Açıklanan Varyans (%)	α
OZ Olumsuz				
Z1. Kazak Edebiyatı konularını öğrenmek istemem.	0,942			
Z2. Kazak Edebiyatı anlatılırken dinlemem.	0,940			
Z3. Kazak Edebiyatıyla ilgili programlara katılmak istemem.	0,930			
Z4. Kazak Edebiyatı dersi benim için önemli değildir.	0,914	8,050	32,201	0,981
Z5. Kazak Edebiyatı konularını öğrenmek gereksizdir.	0,909			
Z6. Kazak Edebiyatı konuları sıkıcıdır.	0,907			
Z7. Kazak Edebiyatı konuları ilgimi çekmez.	0,906			
Z8. Kazak Edebiyatı dersi olduğu gün okula gitmek istemem.	0,900			
Z9. Kazak Edebiyatı dersinin müfredattan kaldırılması gerektiğini düşünürüm.	0,872			

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin Kazak Edebiyatı konuları hakkında olumlu düşünceleri 16 madde ile olumsuz düşünceleri ise 9 madde ile açıklanabilmektedir. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda bu iki faktör toplam varyansın %77,837'sini açıklamaktadır.

Faktörler içerisindeki yükleri bakımından olumlu düşünceler için 0.893'lük yük ile O1 değişkeni, olumsuz düşünceler için ise 0.942'lik yük ile OZ1 değişkenleri en etkili değişkenler olduğu görülmektedir. Her bir faktöre ait öz değerler, varyans açıklama oranları ve Cronbach's Alpha değerleri de Tablo 3'te görülebilir.

Öğrencilerin Kazak Edebiyatı konuları hakkında olumlu ve olumsuz düşünceleri için yapılan DFA analizi sonuçları Şekil 1 ve Tablo 4'de verilmektedir.

Şekil 1. Kazak Edebiyatı konusuna ilişkin DFA analizi sonuçları

Kazak Edebiyatı konuları hakkında öğrencilerin olumlu ve olumsuz düşüncelerine ilişkin Şekil 1'de verilen doğrulayıcı faktör analizi sonuçları incelendiğinde, ele alınan öğrencilerin olumlu düşünceleri üzerinde en etkili değişkenin 0.92'lik katsayı yükü ile O1 "Kazak Edebiyatı sorularını çözmek beni mutlu eder" değişkeni olduğu, olumsuz düşünceleri üzerinde

en etkili değişkenin ise 0.97'lik katsayı yükü ile OZ1 “Kazak Dersi Edebiyatı konuları anlatılmadığı zaman güzel geçer” değişkeni olduğu görülmektedir.

Çalışmanın uygulama kısmında yer verilen DFA sonuçlarına ilişkin uyum kriterlerinin yer aldığı Tablo 4 incelendiğinde tüm uyum kriterlerin mükemmel uyum sınırları arasında yer aldığı, dolayısıyla modelin istatistiksel olarak anlamlı bir model olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 4. Kurulan DFA modeli için uyum kriterlerine ait değerler.

Uyum Kriterleri	Mükemmel Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	MODEL
RMSEA	$0 < RMSEA < 0.05$	$0.05 \leq RMSEA \leq 0.10$	0.041
NFI	$0.95 \leq NFI \leq 1$	$0.90 < NFI \leq 0.95$	1.00
NNFI	$0.97 \leq NNFI \leq 1$	$0.95 \leq NNFI \leq 0.97$	0.99
CFI	$0.97 \leq CFI \leq 1$	$0.95 \leq CFI \leq 0.97$	1.00
SRMR	$0 \leq SRMR < 0.05$	$0.05 \leq SRMR \leq 0.10$	0.038
GFI	$0.95 \leq GFI \leq 1$	$0.90 \leq GFI \leq 0.95$	0.97
AGFI	$0.90 \leq AGFI \leq 1$	$0.85 \leq AGFI \leq 0.90$	0.94

(Kaynak: Schermelleh-Engel et al., 2003). (RMSEA: Root Mean Square Error of Approximation, NFI: Normed Fit Index, NNFI: Non-Normed Fit Index, CFI: Comparative Fit Index, SRMR: Standardized Root Mean Square Residual, GFI: Goodness of Fit Index, AGFI: Adjusted Goodness of Fit Index)

4. Tartışma ve Sonuç

Çalışmanın beş üniversitedeki (Afyon Kocatepe Üniversitesi, Uşak Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi) Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölümlerinde öğrenim görmekte olan toplam 1364 öğrenciye uygulanmış olması, çalışmadan elde edilen verilerin daha güvenilir olmasına katkı sağlamaktadır.

Analiz sonuçlarında erkek öğrencilerin Kazak Edebiyatına karşı daha baskın olumsuz tutum ve davranış içerisinde oldukları görülmektedir.

Kazak Edebiyatı konuları hakkında olumlu ve olumsuz düşünen öğrenciler genel itibariyle değerlendirildiğinde ise olumlu düşünen öğrencilerin bu düşüncelerinin, olumsuz düşünen öğrencilerden daha yüksek bir ortalamada olduğu dikkat çekici bir sonuç olmuştur.

O1 “Kazak Edebiyatı dersini almak benim için büyük zevk” maddesi, 0,92 değer ile olumlu maddeler içinde en yüksek orana sahip madde olarak görülmektedir. Buradan şu anlaşılmaktadır: Kazak Edebiyatı dersi, olumlu

tutum ve davranış içinde olan öğrencilerin zevkle aldıkları bir ders olarak değerlendirilmiştir.

Kaynakça

- Çolakoğlu, Ö. ve Büyükeksi, C. (2014) “Açımlayıcı Faktör Analiz Sürecini Etkileyen Unsurların Değerlendirilmesi”, *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, (2) 58: 64-36.
- Kalaycı, Ş. (2006). *Faktör analizi. SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Şeref Kalaycı (Ed.). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., and Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of psychological research online*, 8(2), 23-74.
- Veyis, F., (2015) “Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”, *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 10/11*, 1609-1620

Extended Abstract

Recent developments in social sciences in the world reveal how important and necessary surveys and analyses are in the social sciences. The study has more than one original value, common impact and added value. The first one is that the study has not been done before. Since 1992, quarter century and twenty shows with operations in Turkey close to the department of Modern Turkish Dialects and Literatures department in any work done so far to this name and purpose, it constitutes an original value. Second, this study of the curricula of Modern Turkish Dialects and Literature in Turkey section and to the identification of the map and the Turkic languages and will allow widespread impact on shaping the cultural policies and will be subject to adding value to Turkish World relations with the improvements to be provided. With the data to be obtained, the student profile of these departments (cognitive, affective and behavioral) will be put forth and contribution will be made to the formation of the teaching system with the demand and demand of the students. widespread impact of the study, linguistic and cultural policies of Turkey for the Turkish Republic and the world's education system and improving the added value is expected to be created this way.

In the study, the Modern Turkish Dialects and Literatures department in Turkey, through the Turkish dialects and examination of attitudes and behaviors towards literature, priorities have been identified in compliance with the objectives of this section. In addition, it is aimed to determine how much the courses given in these sections serve the aims of the department and to contribute to the creation and development of the curricula. With the determination of students' attitudes and behaviors towards Turkish dialects, they will provide the instructors in these departments with the opportunity to develop a teaching method appropriate for these attitudes and behaviors. With the data to be obtained from this study, it will be easier to determine the Turkish and Turkish language and literature policies and evaluation meetings and workshops can be organized in the light of the available data in order to increase the interaction. Presenting the data to be revealed from the study in the related symposium-workshops and producing the article from the study will contribute to the field of science of Turkish dialects and literature.

There are lots of factors on the university students' satisfaction of the departments that they attend. Moreover, attitudes and behaviours that students adopt depending on their education are important for providing more affective education in terms of both students and academics. Through examining the attitudes and behaviours of the students studying at the Department of Modern Turkish Dialects and Literatures in Turkey towards Turkish Dialects and Literatures, the department students' level of readiness and the department's level of realizing its goals were revealed in the current study. As a result of the present study, it is thought to provide contribution to curriculum formation and development of a proper teaching method by detecting how much the provided courses serve the aims of the department. Moreover, it is considered that the identification of the Turkish World language and literature policies will get easier with the help of the outcomes obtained from the study.

In the scope of the current study, the required data were collected through a questionnaire from the students of the Departments of Modern Turkish Dialects and Literatures in Afyon Kocatepe, Pamukkale, Muğla Sıtkı Koçman, Uşak, and Hacı Bektaş Veli Universities and analysed through multivariate statistical analysis techniques by taking attitudes and behaviours of the students and their demographic properties into consideration. In the study, the students' attitudes and behaviours were modelled in addition to the descriptive statistics by benefiting from SPSS and LISREL packet programs in order to carry out statistical analyses. The obtained results were demonstrated in the related Tables and Figures. In this research, two main sections were used as the data collection method. In the first part of the questionnaire, the participants were informed about the gender and how many of them were in the second class, while in the second part, the articles on cognitive, affective and behavioral aspects were included. The universe of study, students are composed of Contemporary Turkish Dialects and Literatures department in Turkey. These departments were chosen randomly among the students. In this context, time, cost etc. For this reason, the sampling method and the minimum sample volume calculated by means of the formula were determined. The data obtained were analyzed with the help of validity and reliability analyzes as well as descriptive statistics and finalized the research.